

Budapestre vonatkozó újságcikkek

Osztályozás

324

Szerző:

Hely

Cím:

A demokratikus községi választójogért

Idő

1916

Forrás:

Népszava

Személy

Bp.

(Helv)

1916. 7. 26

(Idő)

(Köt. v. füz.)

(Oldal)

H

352.04

1916

A demokratikus községi választójogért.

Budapest székesfőváros törvényhatóságának közgyűlése elfogadta Vázsonyi Vilmos ismert indítványát, amelynek értelmében a főváros már legközelebbi községi választásait az általános, egyenlő választójog és titkos szavazás alapján kívánja megejteni és fölrir a kormányhoz, hogy ilyen irányban változtassa meg a fővárosi törvényt. A határozatot a közgyűlés névszerinti szavazás útján hozta, 153 szavazattal 40 ellenében.

Ennek a határozatnak a gyakorlati jelentőségét nem szabad tulbecsülnünk, de kicsinylenünk sem szabad. Megirtuk már szerdai cikkünkben is: az indítvány elfogadása még nem jelenti annak diadalát, elvetése pedig nem jelenti bukását. Ez ma is igaz. Bizonyos azonban, hogy ha a szerdai szavazás nem jelenti is a győzelmet, de jelent egy lépést a győzelem felé. Lehet, hogy nagy lépést; ezt a jövő fogja megmutatni.

Tulbecsülnünk nem szabad a határozatot. Mert hiszen a főváros föliratának az lehet a sorsa, ami már oly sok föliratnak jutott osztályrészül: a kormány papirkosarába kerülhet. Valószínű, hogy a városatyák bizonyos része azzal a hátsó gondolattal és titkos reménnyel mondott

igent, hogy Tiszának ugyan küldhet a város minden nap akár egy szekérderékra való föliratot, a népnek ez a kiváló barátja még sem fog demokratikus választójogot csinálni. A városatyáknak egy másik csoportját taktikai okok irányíthatták a szavazásnál: nem akarják Vázsonyit leszávazni, nem akarják megszüntetni azt a látszatot — amely ellen egyébiránt maga Vázsonyi határozottan tiltakozik —, hogy ő a közgyűlés többségének vezére, nem akarják, hogy Vázsonyi ellenzékévé legyen a számbavehető ellenzékét teljesen nélkülöző városi adminisztrációnak. Ily és hasonló megfontolások erősen hozzájárultak az indítvány elfogadásához. De hát a politikában a cselekvések indító okai rendszerint kevésbé fontosak, mint maguk a cselekvések. A jelen esetben is csak másodrendű fontossága van annak a kérdésnek, hogy miért szavazott a közgyűlés úgy, ahogyan szavazott; a fődolog az, hogy *ugy* szavazott. Budapest székesfőváros közgyűlése kimondta magáról az ítéletet, hogy mai szervezetében nem tartja magát alkalmasnak a lakosság érdekeinek szolgálatára, hogy el kell törölni a virilizmust és a mostani szűkkörű választójog helyébe demokratikus választójogot kell állítani. Ki kellett magáról ezt az ítéletet mondania, **egyrészt** a már bent lévő demokratikus polgári elem kívánságára, másrészt a jogfosztott nép megnyugtatóására, amelynek

már évtizedek óta — és különösen az utóbbi években — semmit sem tudott nyújtani, amelynek mélységes elégedetlenségét a legnagyobb mértékben kiérdemelte és amelynek — egyéb híján — most legalább azt a reménységet nyújtja: „elmegyek az utóból, átengedem a helyemet egy új rendszernek“. Őszinte-e ez a reménynyújtás vagy nem, az más kérdés. De amikor egy régi közjogi szervezet kénytelen *belátni* vagy legalább *beismerni*, hogy túlélte magát, hogy funkcióját betölteni képtelen, hogy radikálisan át kell alakulnia, akkor az ilyen ítéletnek a konzekvenciái nem maradhatnak el. Ebben látjuk ennek a közgyűlési határozatnak a fontosságát.

Akik a virilizmus és a cenzusos választójog alapján ülnek a városházán, kénytelenek voltak meghajolni a demokrácia akaratára előtt. Ha ezt abban a titkos reményben tették, hogy a dolognak — mint Székely Ferenc bankigazgató-városatya mondotta — nem lesznek komoly következményei, hát nagyon csalódnak fognak. Csalódnak még abban az esetben is, ha a kormány csakugyan az aktatemetőbe teszi a főváros föliratát. Mert Budapest népe nem hagyja magát kijátszani és nem hagyja magát elvi határozatokkal kielégíteni; hanem keresve — és ha lehet, megteremtve — az összes demokratikus erők kooperációját, döntő harcra fog vivni az országos mellett a községi kormányzat demokratizálásáért is, amely meg fogja neki hozni a gazdasági

és kulturális fölemelkedést. Ebben a küzdelemben a közgyűlés mai határozata — ha egyéb nem — rendkívül értékes agitációs eszköz lesz.

Külön följegyzésre méltó, hogy Vázsonyi indítványa ellen annak ellenzői *érveket* egyáltalában nem tudtak fölhozni. Székely Ferenc megpróbálta: siralmas volt, leültették, mint az iskolás gyereket, aki nem tudja a leckét. Az az „érv“, hogy az indítvány nem időszerű, egyszerűen oktalanság. *Valamely rendszernek a megváltoztatására törekedni éppen akkor a legidőszerűbb, amikor annak a rendszernek a hibái a legerősebben kiütkeznek.* És igazán nem tudjuk: korlátoltságot vagy népellenességet lássunk-e például a „Pesti Hirlap“ magatartásában, amikor magát a régi polónvisták szekere elé fogva, Vázsonyi indítványát elvileg helyesli ugyan, de azzal akarja agyonütni, hogy nem időszerű és csak arra való, hogy a panamás klikkgazdálkodásról elterelje a közfigyelmet. Ha valaki a panamákat ostorozza, de a panamatenyésztő rendszer megváltoztatását időszerűtlennek tartja, akkor föl lehet róla tenni, hogy nem

a rendszerben, hanem csak a panamázó személyekben szeretne változást előidézni.

A mi meggyőződésünk szerint Vázsonyi indítványa és a közgyűlés határozata nagyon is időszerű volt, mint egy tervszerű akció kezdete, amelynek a folytatásáról majd lesznek, akik gondoskodnak. Akik pedig azon sopánkodtak, hogy most nem időszerű, most zsír kell, krumpli kell, cukor kell — mintha bizony bárki is azt mondta volna, hogy *nem* kell! — azok most álljanak elő, a gyűlöletes indítvány már nem gátolja őket, mutassák meg, hogyan kell és hogyan tudják jóvá tenni a közéletmezési nyomorúságot, amely csak *a demokratikus befolyásokat kizáró rendszer* mellett nőhetett ilyen nagyra. Mi nem szününk meg *elsősorban* a rendszer ellen küzdeni, mert azzal együtt nőnek vagy enyhülnek, állnak vagy buknak hibái is.